

Nr. înregistrare S4D-10012019-26

Către: Ministerul Educației Naționale**În atenția: Dnei. Ecaterina Andronescu, ministru****Referitor: Necesitatea reformei în educație**

Prezenta propunere de soluționare a fost fundamentată ca urmare a consultării publicului țintă din cadrul proiectului Start up 4 Diaspora, respectiv românii care și-au stabilit rezidența în afara României și care au dorit să participe cu opinii și sugestii la îmbunătățirea mediului economic și social din România și poate fi folosită pentru fundamentarea unor intervenții punctuale ale autorităților competente, în vederea rezolvării acesteia.

Proiectul Start up 4 Diaspora este co-finanțat din Fondul Social European, Axa Prioritară 3 „Locuri de muncă pentru toți”, Obiectivul tematic 8: „Promovarea unor locuri de muncă durabile și de calitate și sprijinirea mobilității lucrătorilor”, Obiectiv specific 3.7 „Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil nonagricol din zona urbană”.

Context

Menținerea actualului sistem de învățământ din România pune în pericol competitivitatea și prosperitatea țării. Acest sistem are patru mari probleme:

- este ineficient
- este nerelevant
- este inechitabil
- este de slabă calitate.

Sistem de învățământ ineficient

Performanțele obținute de elevii din România la principalele evaluări internaționale: PISA, TIMSS și PIRLS se află mult sub media internațională. Mult mai îngrijorător este însă faptul că performanțele înregistrate de elevii noștri sunt semnificativ mai slabe decât cele ale elevilor din țările vecine, recent intrate în UE, care au aproximativ aceleași condiții social-economice ca România. Aceste performanțe ne arată că trebuie să punem capăt iluziei că avem un sistem performant, invocând reușitele la olimpiadele internaționale. Rezultatele olimpicilor noștri sunt prea puțin relevante pentru sistemul educațional românesc, pentru că acestea reflectă excelența lor personală și a câtorva profesori care îi pregătesc și nicidecum starea în care se află sistemul.

Sistem de învățământ nerelevant în raport cu economia și societatea viitorului

Toate analizele actuale arată că viitorul va fi dominat de economiile și societățile bazate pe cunoaștere. În acest context, prin Agenda Lisabona, UE a stabilit 5 indicatori care arată măsura în care o țară și Uniunea, în ansamblul ei, sunt capabile să facă față provocărilor economiei cunoașterii. Poziționarea României în raport cu indicatorii economiei cunoașterii („indicatorii Lisabona”) arată că actualul sistem de educație nu este capabil să asigure României o poziție competitivă în economia cunoașterii.

Sistem de învățământ inechitabil

Un sistem de învățământ este echitabil dacă asigură elevilor aceleași oportunități de învățare și de rezultate, indiferent de mediul socio-economic sau cultural din care provin.

Din păcate, în România, în ciuda intervențiilor de până acum, se mențin inechități flagrante. Apartenența la mediul rural se asociază cu dezavantaje majore: actualmente numai 24,54% dintre elevii din mediul rural ajung să urmeze liceul. Proporția elevilor din mediul rural care obțin rezultate slabe la limba română, matematică și științe este de 2-6 ori mai mare decât a celor din mediul urban; proporția celor care obțin rezultate foarte bune la aceleași discipline este de 2-3 ori mai mică!

Grupurile vulnerabile continuă să fie, în mare măsură, dezavantajate educațional. Aproximativ 80% dintre tinerii neșcolarizați sunt rromi, dintre care 38% sunt analfabeți funcțional. Proporția de copii rromi înscriși în învățământul primar este de 64%, față de 98,9% – media națională.

Sistem de învățământ de slabă calitate

Infrastructura și resursele din sistemul de învățământ sunt de slabă calitate. Majoritatea școlilor din România au o arhitectură care corespunde unei concepții despre școală de la finele secolului al XIX-lea, nu de la începutul secolului al XXI-lea. Peste 82% din totalul clădirilor școlare sunt construite înainte de 1970, uneori chiar cu mult mai mult timp în urmă, ceea ce face ca starea și dotarea lor să nu mai corespundă standardelor actuale de pregătire. Din mii de școli lipsesc facilitățile de bază (apă curentă, WC etc.), iar dotarea materială este precară. Doar 36% dintre școli sunt conectate la internet, majoritatea covârșitoare fiind formată din licee din mediul urban.

Resursa umană îmbătrânește îngrijorător (media de vârstă a personalului didactic este de 40 de ani la femei și de 44 de ani la bărbați), iar calitatea prestației este, în general, slabă. Doar 18% din personalul didactic a urmat un curs de pregătire pentru utilizarea tehnologiei informației în predare, iar într-un sondaj recent 74,3% dintre elevii de clasa a VIII-a susțin că profesorii obișnuiesc să le dicteze la majoritatea materiilor. Programa școlară este deosebit de încărcată și mai ales, este lipsită de o viziune clară.

Evaluarea elevilor, îndeosebi prin teste naționale și bacalaureat, este de slabă calitate. Managementul unităților școlare a fost politizat excesiv, împiedicându-se astfel acumularea de know-how și formarea managerilor profesioniști.

Recomandare

Pentru îmbunătățirea sistemului educațional putem începe cu recomandările comisarului european pentru Educație Tibor Navracsics, legate de formarea profesorilor, de investiții specializate și inteligente, politici orientate către a face educația mai accesibilă, mai flexibilă și să îmbunătățească statutul social al profesorilor.

O alta soluție este eliminarea completa a sistemului de notare. Fără cataloage, fără carnete de elevi. Testarea ar trebui să fie pusă la dispoziția elevului de către profesor, dar ar trebui să fie opțională pentru elev.

Pentru o mai bună funcționare a sistemului de învățământ românesc și creșterea calității în acest domeniu, recomandam Ministerului Educației Naționale adoptarea următoarelor măsuri:

- O evaluare calitativă a activității și implicării profesorilor în desfășurarea de activități centrate pe nevoile și gradul de înțelegere al elevilor.

- Supervizare externă continuă a activității educaționale.
- Dotarea spațiilor educaționale cu resurse suficiente pentru ca educația copiilor de toate vârstele să poată fi făcută prin joc/ creativitate
- Eliminarea mediei generale de absolvire a gimnaziului și a mediei de la bacalaureat drept criteriu de admitere la liceu, respectiv la facultate.
- Admiterea în învățământul liceal să se facă în urma examenului de evaluare națională, iar în învățământul superior în baza unui examen de admitere.
- Simplificarea și modernizarea programei școlare, prin centrarea pe dezvoltarea abilităților practice, care pun accentul pe gândire critică, logică, lucru în echipă, curiozitate și creativitate, și mai puțin pe memorare.
- Limitarea temelor pentru acasă și eliminarea acestora în timpul vacanțelor. Ineficiența sistemului, în care temele împovărează elevii, a fost demonstrată de numeroase studii internaționale. Timpul îndelungat petrecut pentru rezolvarea temelor obligatorii nu are ca rezultat performanța dorită.
- Manual unic - renunțarea la manualele alternative și la caietele speciale aferente și alcătuirea unui manual unic, corect conceput, degrevat de detaliile neconforme cu vârsta elevului, elaborat de un colectiv de profesori și verificat de Ministerul Educației.
- Testarea psihologică reală, periodică, a cadrelor didactice și evaluarea acestora în funcție de progresul elevilor, nu în funcție de rezultatele acestora, obținute la concursuri.
- Număr maxim de 25 de elevi în clasă în învățământul primar, prin respectarea art. 63 din OUG 117/2013.
- Mai multe discipline opționale și modificarea cadrului legislativ care reglementează ponderea disciplinelor opționale - modificarea art. 66 alin. 3 și 4 din Legea educației naționale 1/2011.
- Eliminarea comunicării în public a notelor elevilor, păstrarea confidențialității. Părinții și elevii vor fi înștiințați în mod privat de situația școlară.
- Depolitizarea sistemului de învățământ – directori și inspectori aleși prin concurs.
- Introducerea unui cod de conduită comportamentală a profesorilor și a elevilor.

Avem credința că veți lua decizia corectă de a ne considera parteneri îndreptățiți la reformarea sistemului educațional. Vă mulțumim și așteptăm un răspuns din partea dumneavoastră.

Cu stimă,

Iulian Cazacu, Președinte
 Asociația Centru de Dezvoltare SMART

